

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr E. T. v. d. Born, Helpman (Gron.); Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Zevenhoven; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr D. van Dijk, Groningen; Dr K. Fernhout, Baarn; Dr W. H. Gispén, Delft; Dr J. H. Hagenbeck, Zwolle; Dr J. van Herken, Ermelo; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; A. Jansz, Biggekerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Kelzer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kulper, Utrecht; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr J. v. d. Linden, Trum; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs Joh. Luijkemaar Francken, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wansverd; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Dokkum; Prof. C. van Til, Philadelphia, Pa.; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr C. Veenhof, Haristede; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Jan Zwart, Zaandam.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f250 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f750 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: De geschiedenis onder nieuwe belichting. — Uit de Schrift: De roemende bijl en het Licht van Israël. (Jesaja 10:15a, 10:17a.) — Kerkelijk Leven: Kerkoplossing een „geloofstuk” en geen „waagstuk”. Geen praat langer maar daad. — Muz. Kroniek: Orgelconcert in de Oude Kerk te Amsterdam door Anthon v. d. Horst, op 14 Juni 1935. — Uit het Pol. en Soc. Leven: De geestelijke zedelijke zijde van het Werkloosenvraagstuk. IV. — Geestelijke Adviezen. — Vakwetenschap en Praktijk: Orgelspel. — Uit de Historie: Groote Tudor-Figuren. X. — Oyv. en Onderwijs: Over ons Nijverheidsonderwijs. — Persschouw. — Stemmen uit onze Kerken. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

De geschiedenis onder nieuwe belichting.

„Heden begint één van die tijdvakken, waarin de wereldgeschiedenis op nieuwe wijze geschreven moet worden.” Zoo luidt de eerste zin uit „Der Mythos des 20. Jahrhunderts”, het bekende werk van den partij-theoreticus van het nationaal-socialisme, Alfred Rosenberg. En, de daad bij het woord voegend, geeft hij alvast in lange uiteenzettingen zijn visie op de geschiedenis weer.

Het resultaat is verbluffend! De vroegere constructies worden, als een oude machine, uit elkaar genomen, en wanneer met de onderdelen een nieuw product is samengesteld, blijkt dat hemelsbreed van het oorspronkelijke te verschillen. De ingrediënten zijn hetzelfde, maar alles is overgoten met een nieuwe saus, waardoor de smaak een totaal andere is geworden. Wat langen tijd als de eenig mogelijke beschouwing gold, wordt in twijfel getrokken of ontkend en de zonderlingste fantasien worden als onomstootelijke waarheid aangediend.

Daarmee is niet gezegd dat alles, wat hier te voorschijn komt, gloednieuw is. Geen gedachte, hoe bizar ook, of zij is in een of anderen verdraaienden geest vroeger al eens opgekomen. Trouwens, als elke groote beweging, heeft ook het nationaal-socialisme zijn voorloopters gehad. Denk, op politiek-sociaal gebied, aan Sorel, op het terrein der levensleer, aan Nietzsche.

Zoo is het, om bij de geschiedenis te blijven, allermint toevallig dat juist in het Duitschland van nu een boek weer in trek komt, dat een goede 30 jaar geleden veel gerucht gemaakt heeft. Ik bedoel „Die Grundlagen des 19. Jahrhunderts”, van Houston Stewart Chamberlain, den Duitscher van Engelsche origine. Dit werk, dat door de menschen van het vak, ondanks zijn geniale invalen, nooit voor vol aangezien is, plaatst zich op het rasstandpunt. In een overzicht van de wereldgeschiedenis wil het aantonen, dat al wat door de menschheid voortreffelijks is gepresteerd, het werk van het Germaansche ras is geweest.¹⁾ Wellicht herinnert men zich dat ook deze schrijver de meening heeft verkondigd (die tegenwoordig onder de z.g. Duitse Christenen weer opgeld doet), dat Jezus geen Israëliet, maar een Ariër geweest is.

Voor Rosenberg c.s. is Chamberlain een vereerde voorganger. Al leggen ze, meer dan hij, tevens nadruk op de nationale en de leidersgedachte, ook bij hen is toch het ras de spil waarom alles draait. Hoe bij deze beschouwingswijze de geschiedenis er uit komt te zien, moge allereerst blijken uit enkele staaltjes, willekeurig gekozen uit het boek van Rosenberg.

Ik laat de goochelarijen met den „oertijd”, waarvan Duitsche geleerden van allerlei slag zich ook

vroeger steeds te buiten hebben gedaan, rusten. De gegevens, die ons ten dienste staan omtrent de Ariërs en andere oude volken, zijn even schaarsch als onzeker. De theoriëen, daaruit opgebouwd, hebben een zoo wankelen grondslag, dat zij wetenschappelijk nooit te verantwoorden zijn. En de vorm, waarin zij bij Rosenberg voorkomen, is voor een bijbelgeloovige zeker onaanvaardbaar.

Op bekender terrein brengt ons de beschouwing over Augustinus. Deze kerkvader behoort niet alleen tot de kerkgeschiedenis. Eeuwenlang heeft zijn invloed het Europeesche geestesleven beheerscht, en eens en voor altijd heeft hij het grondschema der Christelijke geschiedenisbeschouwing opgesteld. Maar op de nieuwe weegschaal wordt hij te licht bevonden. Geen wonder! Hij is een „slaafsche half-Afrikaan”, kruising van het Arische met een minderwaardig ras. Vandaar dat zijn Godsstaal, de Civitas Dei, geen ander doel heeft dan de „zieleknechting der menschen”. Vandaar ook zijn uitspraak, dat de mensch een nietig creatuur is, die het getuigenis van zijn zonde met zich sleept en wiens trots door God gebroken wordt.

Een ander voorbeeld! De lezer herinnert zich misschien van de schoolbanken de figuur van „Widukind („Wittekind)”, den hertog der heiden-sche Sakkers, die zich jaren lang verzet heeft tegen de hardhandige christianiseringspogingen van Karel den Groote. Ook op dezen strijd valt nieuw licht. Widukind was immers een zuiverbloedige Germaan, belichaming van de Führergedachte en verdediger van den Duitschen bodem. Karel daarentegen, al verloonde hij ook „noordsche” trekken, had een uitgesproken rondel schedel en een dikke, korte nek! Het zou om te lachen zijn, als niet tegelijk de consequenties van deze methode zoo bitter ernstig waren. Widukind verloor. „Maar heden mag er geen twijfel meer over bestaan, dat wij de beginselen volgen die hem leidden, en niet die aan welke Karel de Groote de zege verschafte”.

Wat er bij deze beschouwing van de Hervorming overblijft, is duidelijk. Luthers betekenissen ligt niet in zijn terugkeer tot de Schrift, maar in zijn „germanisering” van het Christendom.

Zelfs de Hugenotenoorlogen in Frankrijk krijgen door de rassenleer een nieuwe verklaring. De Hugenoten zijn de afstammelingen van de oud-Germaansche Franken, die den eigen nationalen aard verdedigden tegen de roomsche hofpartij. Hun nederlaag heeft in Frankrijk de kracht van het noordsche ras, d.w.z. van al wat goed en edel was, gebroken, en de Fransche Revolutie heeft dit bezegeld: toen sleepte (zegt Rosenberg) het donkere Jacobijnsche gepeupel elk op 't schavot, die slank was en blond.

Deze voorbeelden, enkele uit de talloos vele, geven eenig idee van de resultaten waartoe de nieuwe geschiedenis-theoriëen leiden. Aan de vruchten kent men den boom. Want de redeneering, dat Rosenberg en anderen alleen hun eigen meeningen verkondigen, en dat die niet representatief zijn voor het nationaal-socialisme, kunnen wij niet accepteren. Veeleer is het zóó, dat hier, zonder te letten op tactische en nuttigheids-overwegingen, onverbloemd de consequenties worden getrokken uit het gemeenschappelijke uitgangspunt. In een slot-artikel zullen wij zien dat, gegeven de leer van Blut, Boden en Führer, geen andere resultaten kunnen ontstaan dan die, welke Rosenberg bereikt.

Evenmin mag men de betekenissen van deze theoriëen trachten te verkleinen met de opmerking, dat zij het werk van dilettanten zijn. Zeker, de groote Duitse historici onthouden zich van instemming. Maar ook van kritiek! Prof. Oncken is een van de weinigen die den moed toonden, om op bezinning aan te dringen, en dat heeft hem zijn hoogleeraarschap gekost. 't Gevaarlijke

is juist, dat deze dilettanten alléén aan het woord komen, en dat zij de macht bezitten.

De geschriften van Rosenberg (zij verschijnen bij den uitgever van „Mein Kampf”) missen, zegt men, elke officiële sanctie. Maar de circulaire van minister Frick is wél een officiële stuk, en deze richtsnoeren voor het geschiedenisonderwijs werken, gelijk wij zagen, met precies dezelfde maatstaven als Rosenberg. Verscheidene passage's eruit maken sterk den indruk van regelrecht uit „Der Mythos” te zijn overgenomen. Zij zijn de trechter, waardoor de denkbeelden van Rosenberg de Duitse jeugd worden ingegoten.

Wat baat dan de kritiek, die van evangelische en van roomsche zijde er op uitgebracht wordt? Zij is, tegen den onweerstaanbaren druk van boven af, bij de halfslachtigheid in eigen gelederen en door de belemmering van het vrije woord, niet meer dan de stem eens roependen in de woestijn.

H. SMITSKAMP.

UIT DE SCHRIFT

De roemende bijl en het Licht van Israël.

Zal een bijl zich beroemen tegen dien, die daarmede houwt? Jesaja 10:15a.

Want het Licht van Israël zal tot een vuur zijn, en zijn Heilige tot een vlam.... Jesaja 10:17a.

Ziende op de ontwikkeling van den huidige wereldtoestand kan er dikwijls een gevoel van diepe vrees in 't hart der kinderen Gods opkruipen — vooral als we op onze jonge kinderen zien, die misschien nog wel zwaarder tijden moeten meemaken, dan wij beleven. Want het valt niet te ontkennen, dat onze tijden een intense voorbereiding zijn van den komenden antichrist. Stroomingen als het kommunisme en het nationaal-socialisme wijzen daar heen. Figuren als Stalin en Mussolini en Hitler zijn in hun ideeën, hun systeem, voorloopters van dien reuzen-diktator, wiens broeiende haat hangen zal over hen, die Christus' smaadheid dragen...

Maar wanneer het geloof de Schriften opent, dan wordt het getroost, telkens opnieuw, en telkens door een anderen lichtstraal, schitterend uit de facetten van het levende Woord.

Zoo ligt er rijke troost in het woord van Jesaja over de roemende bijl.

Dat is kostelijke ironie: een roemende BIJL! Dat is Goddelijk lachen: zal zich een bijl beroemen tegen dien, die daarmede houwt?

Wanneer het geloof dit lachen hoort, dan wijkt de vrees, en wordt het geleid op den rotssteen, die het te hoog zou zijn — want achter dit Goddelijk-ironisch lachen speurt het geloof de vlam van den Heilige, het glanzen van het Licht Israëls, de majesteit van den Koning der eeuwen, Christus. Wie gegeven is alle macht in den hemel en op de aarde. En als het geloof Christus aangrijpt, gaat het kind Gods de rust ervaren.

Hoe scherp striemt dit lachen van Goddelijke ironie de zondige dwaasheid van de roemende bijl — Assyrië's koning, hier in de profetie van Jesaja — elk geweldhebber dezer wereld, die bouwt aan den grootschen toren van eigen roem, en buiten God, zonder God, zich zijn heilstaal veroveren wil!

Het Assyrische wereldrijk streeft naar de hegemonie — het slaat in ontembaren levensdrift en onverzadelijke expansie-begeerte de geduchte klauwen uit — en hoor den roep van het vleesch, dat zich zelf verheerlijkt: de monarch van dit rijk roemt zich als de overwinnaar van de goden der

rt. 610, Den Haag
Iversum.

Amsterdam.

eg 240, Nijmegen.

g.

den Haag.

est.

terdam (Z.).

um.

Leeuwarden.

Apeldoorn.

(Op verzoek geplaatst.)

ERDE KERK.

delharnis.

MEENTEN.

te Utrecht.

arneveld.

RMDE KERK.

ghel.

ge te Huizen.

te Schiermonnikoog.

te Leeuwarden.

ersmilde.

igtevecht.

aag.

te Oud-Loosdrecht.

te Den Haag.

nkbaar te Kuinre.

e Winschoten.

Amsterdam.

erberg.

am, pred. te Arnhem.

er te Veenendaal.

stat: Handel, 10:44.

t: Handel, 20:36.

formatie” is door zijn

oplage HET blad voor

IE-ADVERTENTIËN.

iereform. kringen ge-

daarmede te rekenen.

verscheen:

WELIJK

ROEPING

H. DELLEMAN

1.10 - Geb. f.1.50

o:

ping tot het huwe-

ping in het huwelijk.

ping tot en in den

ehuwden staat.

ping tot een tweede

velijk.

elangrijk en actueel

Men vrage het pro-

met de uitgebreide

isopgaaf.

iken boekhandel.

KOK n.v. Kampen

VERSUM

okt U een fijne Sigar

prefereert U een p

an kunt U terecht

EN MAGAZIJN

OLDSMOKE

AAT 8 - HILVERSUM

volken, welke hij onder den stormloop van zijn legers verplettert. (vs 7-11.)

Hà, daver! het nu onder de bogen der eeuwigheid (en hoe ontzettend is dit Goddelijk hà!) de roemende bijl....

Assyriër, ge zijt niet meer dan een bijl, waarmee ik hou — wat beeldt ge u in? maakt dan een bijl de geschiedenis? zet gij de wereld om? gaat het om uw heerlijkheid? Wee u, Assyriër, roede Mijns toorns! (zie vs 5).

Roede Mijns toorns! — o, God de HEERE straft Zijn Bondsvolk om hun zonden, en doet den Assyriër, de wereldmacht, Lenin, Rosenberg, als Zijn instrument dienst doen. En zwaar zijn vaak de slagen van de bijl, die suist door de luchten van verdrukking en vervolging, en neerkomt op het hout der volkeren, dat zuchtend kraakt en bloedend splijt. Maar een akse blijft een bijl — wat zal zij roemen? Een diktator blijft een instrument Gods — wat zal hij zich verheffen?

O, nu recht zich de plant van het neergebogen geloof: boven de roemende bijl, boven de geëmancipeerde wereldmacht, boven den mensch der zonde spelen immers de vlammen van het Licht van Israël!

Wat beteekent de wereldmacht, wat de kommunist, wat de fascist, wat de verheidenschte Ariër-onzer-dagen, wat het beest-uit-de-zee, wat de zoon des verderfs, vergeleken bij den Heilige Israëls? Zal niet de vlam van Zijn toorn verschroeiën elke roemende bijl? Zal niet het vuur van Zijn heiligheid in rook doen opgaan het dorre hout der vijanden Gods?

De roemende bijl — vertoerd door het Licht van Israël:

geloovige, als ge twijfelt, als het u te moede is, als het u bang wordt om 'thart, ga toch naar Golgotha, en zie daar de volle, principiële werkelijkheid van wat Jesaja hier profeteert.

Daar hangt Christus aan het kruis, is het Licht van Israël uitgeworpen in buitenste duisternis.

Zoover heeft DE „roemende bijl”, de machthebber dezer eeuw, de duivel het kunnen brengen.

Maar juist deze triomf wordt zijn nederlaag. De nederlaag van al de geweldhebbers van het rijk der boosheid, ook al doen zij dienst als roeden van Gods toorn.

En wie dezen triomf van Christus verstaat, verstaat ook het lachen van Gods ironie — hoort het, nú, boven de wolken vol druk en dreiging, die drijven langs den wereldhemel, en met het rood van den ondergang zich tinten.

Het gaat niet om de roemende bijl — om Hè m, Die houwt. Het gaat niet om de regeering-Hitler, de regeering-Stalin — om den HEERE, Die regeert. Het gaat niet om de roeden, die striemen, ten bloede toe — om Christus, het Licht van Israël.

Waarlijk, in Hem vindt ons geloof rust.

J. SMELIK.

KERKELUK LEVEN

Kerksplitsing een „geloofsstuk” en geen „waagstuk”.
Geen praet langer maar daad¹). (I.)

1. De noodzakelijkheid der kerksplitsing.

We leven in een tijd vol ongeloof en afval. In de groote steden inzonderheid, waar de verleiding zoo sterk is en de geest uit den afgrond zoo krachtig werkt, is de afval groot. En juist daar is de zorg van de Kerk van Christus, als de Moeder der Geloovigen, voor haar kinderen zoo bedroevend slecht, omdat de Massaliteit, vooral door den toevloed van buiten, haar met lamheid slaat.

In de groote dorpen krijgen we een zelfde euvel, vooral in de groote industrie-dorpen is dat het geval. Daar zijn de arbeiders vaak van alle kanten toegestroomd. De gemeenschappelijke band der traditie is weggevallen en al is het waar, dat men daar in elk geval toch elkaar nog meer leert kennen, toch hebben we de ervaring opgedaan, dat de onderlinge band al heel wat losser is geworden. En de rusteloze propaganda van het ongeloof en van het socialisme en het communisme laat ook daar haar invloed gelden. Voorts zijn het ook de seeten, die hier hun slag pogen te slaan. Hun kleine, meer intieme kringetjes trekken de menschen aan, vooral als ze in de massa van de groote dorpskerk verdrinken, door gebrek aan bearbeiding.

Duidelijk komt de afval in de groote stad uit in hetgeen Prof. Waterink schreef in „De Reformatie” van 14 Nov. 1931 aangaande de kerk te Bremen. Van de 2116 gereformeerden, die tusschen 1895 en 1900 er aan kwamen, bezochten er in 1910 nog slechts 113 de kerk en daaronder enkelen zelden. Welk een bedroevend klein getal

ook al telt men er de gestorvenen en vertrokkenen bij. Nu moge de toestand in ons land en in onze kerk beter zijn, rooskleurig ziet het er ook daar zeker niet uit.

Immers 7 Nov. 1931 constateerde Prof. Waterink, dat van de 1274, tusschen 1895 en 1905 in de Gereformeerde Kerk van een onzer groote steden gedoopte jongens, er 102 waren overleden, 484 belijdenis deden, 173 met hun ouders, 320 tot 327 persoonlijk met de kerk hadden gebroken, 173 vertrokken waren naar Amerika, terwijl 201 nog meeleefden als dooplid. Dus 673 of bijna de helft vrijwel zeker afgevallen. En in een bepaald jaar deden 275 belijdenis. Daarvan onttrokken zich 91: 98 vertrokken zonder attestatie, zoodat er 86 overbleven, terwijl van de gesloten huwelijken ongeveer een derde gemengde huwelijken waren.

Dit zijn inderdaad cijfers, die te denken geven, aan allen, die de Kerk lief hebben en deernis hebben met de zielen, die verloren gaan.

Maar genoeg hiervan... De groote afval in onze groote stadskerken is zoo langzamerhand algemeen bekend. Bleek bij natelling om financiële redenen niet, dat een onzer grootestadskerken hare verlorenen bij duizenden kon tellen? Wat moet er toen niet door de ziel der tellers en verdere belanghebbenden zijn gegaan! Die groote afval toch wordt smartelijk gevoeld!

Men zoekt dan ook alom naar een weg tot genezing. Uit onze kerken zijn het Dr. Kuyper Sr in Pro Rege p. 277, Dr. Bavinck, Dogm. p. 407, Dr. H. H. Kuyper, Onze stadskerken, Her. no. 1619vv., Ds. Harrenstein, Dissertatie, p. 48vv., die daarover schreven. Maar ook uit andere kerken zijn er, die daarover handelen, zooals Prof. Slotemaker de Bruine in zijn Chr. Sociale Studiën, p. 115vv. Dan hebben Ds. Lindeboom met het oog op Amsterdam en Br. J. Kruihof met het oog op Rotterdam gepoogd, de gemeente voor kerksplitsing warm te maken. De lezing van deze werken bevelen we ten eerste aan.

Men voelt almeer, dat de kerk niet vrij uit kan gaan, als ze zulke toestanden laat voortbestaan. Van haar hand zal hun bloed worden geëischt. Als de Heere haar vraagt: „Wat hebt gij met Mijn kinderen gedaan, de kinderen des Verbonds?” Wat zullen de Herders der schapen en der lammeren daarop kunnen antwoorden? Hoe roerend wist Kuyper (P. R. p. 279) niet te gewagen van het persoonlijk contact tusschen Opzieners en Gemeente, waarvan Paulus' afscheid van de Gemeente van Efese blijk geeft: „Hebt acht op de GEHEELE kudde, waarover u de Heilige Geest tot opzieners gesteld heeft, om de gemeente Gods te weiden, WELKE CHRISTUS VERKREGEN HEEFT DOOR ZIJN EIGEN BLOED. Waakt en gedenkt, dat ik drie jaar lang, nacht en dag, niet opgehouden heb EEN IEGELIJK met tranen te vermanen.”

Welk een teedere zorg!

En de Herders in onze groote steden, behalve dan voor de ernstige zieken, kunnen, helaas, slechts Predikheeren zijn, gaande van kerk tot kerk, zonder het aangezicht hunner schapen te kennen, niet wetend of het wel schapen zijn, die op hun roepstem naderen tot den Heiligen disch, waarvoor ze toch mede hebben te waken en voort: deputaten voor dit en voor dat, te veel om te noemen. En al spannen ze zich nog zoo in, wat velen ook metterdaad doen, ze staan machteloos, zoolang de massale stadskerk blijft bestaan. Maar hun hart schreit bij de gedachte aan de velen, die ze niet kunnen bereiken met den besten wil van de wereld. En men zoekt nog aldoor naar een oplossing.

Doch men lette niet alleen op de Dominees. Kerksplitsing maakt minstens verdubbeling van het aantal onderling en dus van de Mede-Herders mogelijk. En waar dit ambt onder ons als een ernstig en gewichtig en verantwoordelijk ambt wordt beschouwd, welk een intensiever bearbeiding kon er dan niet verwacht worden.

Eenigen tijd geleden is er een principiële strijd gevoerd over het al of niet geoorloofd zijn van kerksplitsing, of n.l. de H. Schrift niet eischte de eenheid der Stadskerk. Er waren er, die het Parochiestelsel (Zie de bezwaren tegen dezen naam bij H. H. Kuyper, Her. no. 1641) in strijd achtten met Gods Woord. En men zocht nu in verscherpte wijkindeeling zijn heil, als het eenig mogelijke. En inderdaad kunnen we met Ds. Lindeboom van veel goeds gewagen met betrekking tot de verscherpte wijkindeeling als: De beroeping der Ambtsdragers DOOR, VOOR en UIT de Wijk, de Avondmaalsviering in elke Wijk door den WIJK-PREDIKANT met zijn WIJK-OUDELINGEN en den arbeid der Wijkcommissies. Maar ook ZOO desondanks, blijft zijn conclusie, dat ook de meest verscherpte Wijkindeeling ONVOLDOENDE is, zoolang daar blijft de onverdeelde Kerkeraad met haar heiliger van Ouderlingen. En dat getal moet om degelijke bearbeiding mogelijk te maken, wellicht zelfs verdubbeld worden, opdat de Ouderlingen twee aan twee een 50, uiterlijk een 60, gezinnen zullen te bearbeiden hebben.

Hoe kan er degelijke arbeid verwacht worden van zulk een massale vergadering! Teedere tucht-

zaken worden „hamerstukken”, evengoed als gewichtige financiële aangelegenheden, als de begroting enz. Stuitend is het, dat het intiemste leven van zondigende Broeders en Zusters, waar sprake is van overspel, echtbreuk, dronkenschap, huiselijke oneenigheid, enz., waarop de tucht wordt toegepast, al dadelijk aan zulk een schare wordt prijsgegeven, waar bedekken nog eisch is, naar den aard der liefde, in de kerkelijke tucht belichaamd. (Kruihof p. 17).

Onvoldoende is en blijft de verscherpte Wijkindeeling, zoolang Predikanten, Ouderlingen en Diakenen staan tegenover de MASSALITEIT der tegenwoordige Stadskerken, zoolang het contact tusschen Herders en Schapen zoo ten eenenmale onvoldoende is. Daar is maar één uitweg: KERKSPLITSING.

2. Kerksplitsing principiële geoorloofd en practisch geëischt.

De principiële strijd over kerksplitsing kan nu o.i. als uitgestreden worden beschouwd. Terecht schreef o.i. Prof. Grosheide, nog sterker dan de Amsterdamsche Commissie het uitdrukte: „De Schrift GEBIEDT wel is waar niet groote kerken te splitsen, maar onderstelt, dat groote kerken gesplitst zijn. Immers de Christelijke kerk is naar het model der Joodsche Synagoge ingericht. In Rom. 16 staan verschillende groepen onder met name genoemde leiding vermeld en vooral in den Hebreërbrief wordt over de eigen gemeente der Joden gehandeld. En Prof. H. H. Kuyper toonde in „De Heraut” no. 1644 (Onze Stadskerken), dat de Gen. Syn. van 1892 in art. 2 van haar acta, geenszins als beginsel wilde vastleggen, dat de burgerlijke en de kerkelijke grenzen moesten saamvallen. Ook Kuyper in zijn Pro Rege (anders, dan in zijn Tractaat van Ref., 30 jaar vroeger) en Bavinck in zijn Dogmatiek, hebben de kerksplitsing met Gods Woord niet in strijd geacht.

Al meer en meer werd de noodzakelijkheid ervan gevoeld en hier en daar werden dan ook pogingen tot kerksplitsing aangewend. Den Haag ons eere-saluut, dat ze de eerste is geweest! Dat ze verder moge gaan op den ingeslagen weg. Of het haar echter gelukken zal, verder de gemeente in financieel ongeveer even sterke kerken te splitsen, valt ten eerste te betwijfelen.

Telkens hoort men dan ook van pogingen, die men opgaaf om praktische bezwaren, zoowel in onze groote dorpskerken als in onze stadskerken.

TWEE HOOFDBEZWAREN zijn er voornamelijk:

1. Het FINANCIËLE bezwaar: Hoe de draagkracht der gemeente te regelen, ZOO, dat elke gemeente in staat is eigen huishouding te verzorgen, zonder dat er noodlijdende gemeenten ontstaan, met alle ellende daaraan verbonden. En zijn eenmaal de banden losgeknoopt, hoe moeilijk is het, ze weer vast te knopen.

2. Het EENHEIDSBESWAAR: De stad en het groote dorp is nu eenmaal een EENHEID. De verschillende deelen hebben elkaar noodig, n.l. de armen- en de rijkenwijken.

Uit die eenheid vloeien nog andere bezwaren voort, zij het van mindere betekenis, die later onder de oogen kunnen worden gezien.

Met de eerste twee moet echter allereerst rekening worden gehouden, bij het zoeken van een oplossing.

3. De mogelijke oplossing.

De EENHEID mag o.i. niet uit het oog worden verloren. De armen- en rijkenwijken kunnen elkaar niet missen. God heeft ze naast elkaar geplaatst, elkaar tot een hulp. Daarom willen we de EENHEID vasthouden en toch KERKSPLITSING invoeren... En dat kan door een groote GECOMBINEERDE kerk te creëren, zooals er zoovele kleine gevonden worden. DE NOOD IS ONS OOK HIER OPGELEGD, om het heil der gemeente te behartigen, DAAR HET ANDERS ALLEEN BIJ PRATEN BLIJFT, VANWEGE DE PRACTISCHE MOEILIKHEDEN.

Men heeft nu bij de kleine en middelmatige groote kerken verschillende soorten van combinaties. Zoo van twee Gemeenten met één of twee kerkgebouwen. Ook wel van drie à vier Gemeenten met één of twee kerkgebouwen. Zelf hebben we zulk een gecombineerde Gemeente met genoeg dienden, twee Gemeenten, met één kerkgebouw en één predikant.

Op zulk een combinatie, zoowel voor het groote dorp als voor de groote stad, doelen we.

WELKE VOORDEELEN BRENGT DIT MEE?

1. De EENHEID blijft bewaard, en toch heeft er DECENTRALISATIE plaats, zoodat de geestelijke bearbeiding tot haar recht kan komen. Elk dier kerken is immers zelfstandig.

2. Ondanks de splitsing blijven die kerken een EENHEID vormen als gecombineerde kerken.

EN DUS BEHOEFT DIE SPLITSING GEEN ZORG TE BAREN, GEEN NOODLIJDENDE KERKEN WORDEN HIERDOOR IN HET LÉVEN GEROEPEN. De financiële grondslagen blijven behouden.

Juist omdat men een GECOMBINEERDE kerk blijft, heeft deze kerk te zorgen,

¹) Dit artikel van Ds. W. F. C. v. Helsdingen — waaraan we in eenige opeenvolgende nummers plaats verleen — ligt reeds gurnimen tijd op plaatsing te wachten. Om het niet langer in te houden, geven we het thans in deze rubriek, en laten deze week voor één maal de gewone copie voor de rubriek „Kerkelijk leven” vervallen. (Red.).

dat de s
brek lij
tezaam
inniger
een Cla
NIET in
Kerkre
overal
oog op

4. H

Juist om
bestaan, l
oog op de
krijgen, c
centralisa
dig m
kracht
dus niets

Om dan
met het
van sta
het aan
dat men
de indeel

Voor ee
zaken no

Plantsel
woordje
als vaart
wijzen. En
aangewe

Groot h
is het o.i.

(Dorpsna
nieuwe k
bouwen, w
woon zijn
bewoners
gehuchtsk
men reke
niet meer

Na de
te hebben
over tot

De Dom
gemeente
meente. D
de andere
raad, de d
breeden

legende
heeft gek
een.

Bij een
wikkelde
Nemen

8 wijken
getal gem
wijken, m
gecombine
worden a
rekend. M

de stad z
à 1300 zie
telt. De D

de sterkst
kerk word
vormen c
een Domi

Na de m
den ook

Dominee
breeden, c
vervolg
Kerkeraa
slag heeft
met den l
combinati

Men he
dat slech
kerkeraad
heid, zoo
wordt me
singen ov
de tien l

Dominee
vergader
een dubb
tweemaal

Eens in
gecombine
van de g
dum en

de 8 wijk
Daar d
vergader
leden ali
als de t
dienen 4

er heen

DE CL

Daar el
om de E

de eigen
voortvlo
ook afge

Voorloo
moetkom